

Več tisoč delavcev vrženih na cesto.

Jeklarski magnatje so pričeli na debelo odpuščati delavce v East Chicago, Indiana Harborju in Garyju. Družbe nameravajo odločiti deset do petnajst odstotkov delavcev. S takimi darili prihajajo podjetniki na zimo.

VOLILNA KAMPANJA POSTAJA ZANIMIVA.

NEPRODUKTIVNI STANOVI SE ZDRUŽUJEJO PROTI FARMARJEM IN DELAV- CEM.

Strah jih je pred naraščajočo
močjo "Nestranskih lige".

Chicago, Ill. — "Nestranska liga" je povzročila tak strah med bankirji, advokati in biznismeni, da so pozabili, da se dele v pristaše demokratične in republikanske stranke. Pričeli so se združevati proti "Nestranski ligi", ker upajo na taj način rešiti svoj potapljaški čoln v državah Severna in Južna Dakota, Montana, Colorado, Idaho in Washington. V nekaterih državah ni boj razkrijen po vsej državi, ampak je omejen le na kongresne volilne distrikte, v katerih so pri primarnih volitvah prodili kandidata "Nestranske lige". Če so člani "Nestranske lige" zmagali na republikanski glasovnici, tedaj so vsi neproduktivni stanovi odšli na demokratično glasovnico. To združevanje pa pokazuje jasno kot beli dan, da se tukaj vrši volilni boj med producenti in neproducenti, da si stojita nasproti dva razreda: razred, ki proizvaja, kljub temu pa živi v slabih življenjskih razmerah, in razred, ki nič ne proizvaja in udobno živi od sadov dela proizvajajočega razreda. Tega zdaj ne utaje vse trditve škokavzarjev, ki pojejo pesmice, da v Ameriki ne postojajo razredi. Če teh razredov ni in logično tudi ni različnih interesov, zakaj advokatje, bankirji in biznismeni ne glasujejo za tiste kandidate, ki jih je postavila "Nestranska liga"?

Kdor ne pozna razmer na zapadu, se bo čutil, zakaj se farmarji in delavci niso organizirali v tretji stranki.

V letu 1912 so se voditelji kmetov in delavcev v teh državah pričeli, da tretja stranka ne vleče. Sešli so se in izdelali svoj program, ki je obvezen za vsakega kandidata, ki kandidira na njem. To politično organizacijo so krstili "Nestranska liga". Voditelji so se odločili, da ne bodo nastopili kot samostojna stranka, ampak da bodo skušali v vsaki državi osvojiti eno starih strank. To se je zgodilo najprej v Severni Dakoti in bankirji so škripali z zobmi, ko je legislaturna sprejela postavke, ki jim niso bile všeč.

Pri letošnjih primarnih volitvah je pa "Nestranska liga" izvajala take uspehe, da se profesionalni političarji, bankirji, biznismeni in advokatje resno boje, da pridejo dne drugega novembra hudo tepeni iz volilnega boja. Ta strah je tako učinkoval nanje, da se povsod združujejo v eno stranko, kjer se boje, da "Nestranska liga" porazi kandidata, ki zastopa privilegirane privatne interese.

Razume se samoposedi, da advokatje, biznismeni in bankirji obklatijo z raznimi imeni voditelje "Nestranske lige". Najbolj priljubljena so jim tale imena: Boljševik, radikalec, rdečkar itd. Voditelji "Nestranske lige" se dosti ne brigajo za te primke, ampak nadaljujejo z organiziranjem farmarjev in delavcev proti privatnim in privilegiranim interesom.

Chicago, Ill. — Še pred par dnevi so govorili jeklarski podjetniki, da ne nameravajo znižati delavske mezd in da tudi ne bodo odpustili delavcev, ker so preoblojeni z naročili. Te besede so malo časa držale, v katere tako noben delavec ni imel prave vere, ki pozna sevanji gospodarski položaj. V soboto so odpustili v jeklarnah v E. Chicago, Indiana Harborju in Garyju do dva tisoč pet sto delavcev. Odpušteni niso bili val v enem dnevu, ampak to odpuščanje je trajalo zadnje dni, tako da ga ni bilo opaziti in ko je ravnatelj Illinois Inland Steel kompanije govoril, da ne odpuščajo delavcev pri njihovi kompaniji.

S to vestjo o odpuščanju delavcev v jeklarski industriji je bila objavljena vest, da je železniški statistik Slason Thompson izjavil, da železniške družbe odpuste od deset do petnajst odstotkov svojih uslužbencev. Kako se to strinja s izjavami premožnostnih podjetnikov, bankirjev in prekupčevalcev, da premožni in poljski pridelki ne morejo na trg, ker primanjkuje vozi in so kolodvorji nabrekli z železniškimi tovornimi vozovi, še seveda uganke.

Jeklarski magnatje in železniški baroni izjavljajo, da zaradi tega odpuščajo delavce, da znižajo svoje troške na delavski masi kot eno izmed produktivnih stroškov. Neki jeklarski priganjači, katere imenujejo departmante načelnike, izjavljajo, da zdaj pet in dvajset delavcev izvrši ravno tisto delo kot prej trideset delavcev. Z drugimi besedami to pomeni, da delavce zaradi tega odpuščajo, da s manjšim številom delavcev opravijo ravno tisto delo, kot prej vel delavci, dokler jih niso odpustili.

Ta trditve je boss, kajti dokler je trajala stavka kolodvorskih uslužbencev, toliko časa so železniški ravnatelji in velebizniški dnevniki dan za dnem peli pesmice, da je primanjlovanje železniških vozov nastalo, ker so kolodvorski uslužbeni zastavkali. Preje so imeli premalo delavcev, a zdaj ko je stavka končana, imajo pa preveč delavcev.

Jeklarski in železniški podjetniki postopajo po svoje, da sestradajo delavce in jih napravijo pokorne. Delavci pa imajo volilni listek in lahko pokažejo dne drugega novembra, kako sodijo o njih delu. Če bodo pametni, bodo glasovali kot en mož proti vsem kandidatom starih strank. Če bodo delavci tako govorili z volilnim listkom, se bodo podjetniki kmalu spametovali.

OPUŠČANJE DELAVCEV V SPRINGFIELDU.

Springfield, Ill. — Ena tretjina delavcev, vpisanih v tukajšnjih delavskih Wabash-železnice, je bilo obvečenih, da bodo odločeni 12. oktobra. Število delavcev, ki so bili znižani v vseh delavnicah te železniške družbe.

USODA DELAVCA.

Summa, Ind. — Tukaj grade dimnik za električno centralo, ki bo visok več kot sto čevljev. Ko so vlekli gori težko železno ploščo, je zabrcal dol samotnik in ubil dva delavca. Delavcu Sam Wilshiru je slomil hrbet in nogi, delavcu Ed Gladymu je razbil lobanjo. Odnehal je železna vrh in samotnik se je prekenil dol. Tako padajo delavci na industrijskem bojišču.

AMERIŠKI ADMIRAL JE DO- BIL NAVODILO, DA PUSTI RU- SKE POTAPLJAČE PRI MIRU.

Washington, D. C. — Državni department je bil informiran pred nekaj dnevi, da sta bili opaženi dve boljševiški submarkini v Baltiku blizu obrežja Estonije. Mornariški department je takoj obvestil podadmirala Rusena, poveljnika ameriških bojnih ladij v Baltiku, da Združene države niso v vojni z Rusijo in valed tega naj pusti ruske potapljače pri miru.

ZELENKO JE POSTAL ŽRTEV OVADUHA.

NJEGOVO IZPOVED POTRDI
JEJO OBLASTI.

Dinamit, ki so ga našli pri njem,
ima zelo majhno eksplozivno
moč.

Pittsburg, Pa. — Z velikim krikom je zagnalo velebizniško časopisje v svet vest, da so prijeli strašnega dinamitarda, ki je povzročil razstrelbo v Wall Streetu, pri kateri je nad trideset oseb izgubilo življenje. Repotali so brzogajni aparati in veliki dnevniki so na prvi strani pripovedovali, da glavnega krivca še imajo, druge pa kmalu polove. V živih barvah je to časopisje slikalo, da je krivec Rus, po poklicu krojač, piše se Florian Zelenko in pri njem so našli kar celo butare dinamita.

Ljudje, ki poznajo klepetavost in lažnjivost velebizniškega časopisja in škokavzarjev, ki urejujejo to časopisje, so pa rekli, da je boljši potakati, kaj poročajo zvezni oblastveni organi, ki vodijo preiskavo o preteklosti tega strašnega človeka, ki so ga prijeli v Pittsburghu.

Preiskava se je vrnila in je dogajala: Florian Zelenko je res Rus. Delal je v Brooklynu kot krojač. Odpotoval je iz Brooklyna, da si poišče drugo delo. Dobil je delo pri Island Creek Coal kompaniji v Whitmanu, ki se nahaja v okraju Loganu v W. Va. Zelenko je bil torej stavkokaz. Stavkokazil je samo štiri dni, kajti zanj je bilo delo pretežko. Kot krojač je bil bolj vajen šivanko kot pa krampa in po štirih dneh je stavkokašivo obeh na klin in odpotoval je v Cincinnati, kjer je vprašal za delo pri neki privatni posredovalnici za delo. Agencija ga je poslala v Pittsburgh v družbi nekoga Poljaka Lev Konkela. Na vlaklu je Zelenko pokazal Konkelu palčko dinamita, za katerega je plačal v prodajalni Island Creek Coal kompanije dva in šestdeset centov in ki ima zelo majhno razstrelivno moč, ker je sestavljen iz žaganje, nitroglicerina in amonijakove kisline. Največ je v tem dinamitu seveda žaganja. Ko je njegov tovariš zagledal dinamit, so se mu zablistale oči, kajti spomnil se je, da "zaslužiti" dvajset tisoč dolarjev, če ujame dinamitarda, ki je povzročil razstrelbo v Wall Streetu. Konkeli je pustil svojega tovariša v hotelu in je hitro tekel na policijo, kjer je naznanil, kje se nahaja dinamitard, ki je povzročil eksplozijo v Wall Streetu.

Oblastveni organi so takoj uvedli preiskavo in se brzogajili na vse strani, če je izpoved Zelenka resnična. Znano je, da je velebizniško časopisje zakričalo, da so pri Zelenku našli veliko dinamita in da obtoženec ne more povedati, kje ga je dobil. Ali vodstvo Island Creek Coal kompanije je kmalu obvestilo justični department, da je Zelenko res kupil v njeni prodajalni v Whitmanu za dva in šestdeset centov dinamita, ki pa ima majhno eksplozivno moč. Dinamit je Zelenku služil za razstreljevanje premoga, a ker je delo pustil, je dinamit s sabo vzel kot svojo lastnino, ker ni vedel, da je transportacija razstreliva prepovedana iz ene države v drugo, ako nima oblastvenega dovoljenja.

Iz New Yorka je došla vest, da je William J. Flin, predstojnik preiskovalnega biroja, izjavil, da je Zelenko popolnoma nedolžen človek, da ni bil v zvezi z nobeno radikalno organizacijo. Tako poroča tudi newyorská policija, ki dostavlja, da je Zelenko zapustil mesto 23. septembra in odpotoval v Cleveland, ker ga je pustila eksplozija v Wall Streetu.

NA RUSKO-POLJSKI FRONTI SE NI PREMIRJA

V Rigi se še vedno pripravljajo o
premirnih pogojih, medtem so
pa izbruhnili novi boji na
vseh fronti.

SOVJETSKA OFENZIVA PRO- TI VRANGLU.

Riga, 10. okt. — Poljske in rusenske čete so okupirale Vilno v petek. — Na današnji seji mirovne konference je bilo sklenjeno, da premirje traja 25 dni in prične v štirih dneh po podpisu.

Riga, 10. okt. — Poljski in ruski delegatje so si še vedno v la-
sah glede pogojev za preliminar-
ni mir, čeprav so sklenili, da naj-
kasneje zadnji petek podpisajo
preliminarno pogodbo. Odselci zboru-
jejo noč in dan, da bi čim prej
nšli pogajanja, a kljub temu
izgleda, da natezanja še ne bo ko-
nece par dni.

Obe stranki sta se zednili, da
Poljska ne bo pustila zbiranja be-
lih čet na svojem ozemlju za na-
pade na boljševike, obe stranki
zajamčita pravice narodnostnim
manjšinam, odrečeta se vojni od-
škodnini, zamenjata vojne ujetnike
in podata amnestijo političnim
jetnikom; glede meje je do-
govorjeno, da bo držala od Dnie-
na na severu (18 milj. vzhodno od
Molodečna) čez Baranoviče, Lu-
minec, Sarny in Ostrog do Rvna; Poljska dobi koridor med Litvo
in sovjetsko Rusijo od Dnie-
na do Molodečna.

Sporne točke, ki še niso rešene,
so: Rusija je zavrgla zahtevo Po-
ljakov za delež zlata, ki so ga Ru-
si vzeli iz varšavskih bank ob ča-
su nemške invazije leta 1915.
Poljski tudi zahtevajo, da pre-
mirje stopi v veljavo v desetih
dneh po podpisu, dočim Rusi za-
htevajo, da je dovolj pet dni, na-
sprotno pa zahtevajo Poljski, da
se premirje lahko razveljavi v pe-
tih dneh po obvestilu te ali one
stranke.

London, 10. okt. — Iz Rige po-
ročajo, da so ruski boljševiki pri-
čeli novo ofenzivo na severni in
južni fronti. Reokupirali so Mo-
lodečno in prodirajo na vse črti.
Včerajšnja soja na mirovni kon-
ferenci je bila precej viharna, ko
je prišla vest o sovjetskih zma-
gah.

Sovjetski delegatje so tudi pre-
jeli brzogajka Cicerina, ki jim
naznanja, da je sovjetska armada
v južni Rusiji pričela ofenzivo
proti Vranglu in rdeče čete so že
izvojevale važne uspehe. Brzo-
gajka se tudi glasi, da rdečim čet-
am veliko pomagajo kmetje, ki
so se dvignili proti Vranglu.

Riga, 9. okt. — Litvinski urad-
no poroči, datirano danes v Vil-
ni, se glasi, da so se Poljski in
Litvinci zgrabili v vroči bitki ka-
kih deset milj južno od Vilne, ki
se vrši že dva dni. Poročilo do-
stavlja, da boj mora trajati do
konec. Litvinske vladne institucije
je so izpraznilo Litvo.

Varšava, 10. okt. — Poljsko po-
veljstvo javlja o novih zmagah na
severu. Poljske čete so okupirale
železniško postajo Soly in pre-
trgale železniško zvezo med Min-
skom in Molodečnom. Litvinci
napadajo poljske postojanke ob
reki Merečanki.

Zdaj bodo Zelenka seveda obto-
žili zaradi prepovedane transpor-
tacije razstreliva iz ene države v
drugo.

Zanimivo pa je, da velebizniško
časopisje sicer prizna, da Zelen-
ko ni dinamitard, ki je izvršil
zločin v Wall Streetu, ampak
molči, da je opravil stavkokaško
delo v Zapadni Virginiji.

Zelenko se je pritožil, da so ga
na policiji silno pretepli, ker ni
hotel izjaviti, da je povzročil raz-
strelbo v Wall Streetu.

POZOR VOLILCI! — JUTRI JE ZADNJA PRILOŽNOST ZA REGISTRIRANJE.

Volilci in volilke v Chicagu!
Jutri (torek 12. oktobra) je zad-
nji dan registriranja za predsed-
niške kongresne in državne volit-
ve v novembru. Kdor se ni regi-
striral 2. oktobra, mora to storiti
jutri, drugače izgubi pravico voli-
ti dne 2. novembra. Vsi državlja-
ni se morajo registrirati, kajti sta-
ri volilni imeniki so neveljavni
vzake dve leti. Volišča, kjer se
vrši registriranje, so odprta od
osmih zjutraj do devetih zvečer.
Slovenski državljani in državljan-
ke, storite vašo dolžnost!

LLOYD GEORGE ODO- BRA REPRISALJE.

Pravi, da imajo črnorjavci na Ir-
skem pravico vračati zob za zob.

"IRSKE NEODVISNOSTI NE BO."

Carnarvon, Anglija, 10. okt. —
Ministrski urednik Lloyd Geo-
rge je včeraj tukaj v svojem go-
voru pritilni uradni pečat na po-
litijske reprialije na Irskem, ko
je izjavil, da imajo vojaški poli-
ciisti ali takozvani črnorjavci
pravico braniti se in vračati Ir-
cem milo za drago. George je od-
govoril na izjavo bivšega minist-
skega predsednika Asquitha, ki je
pred nekaj dnevi priporočal, da
Anglija podeli Irski sistem domi-
nija, to je kolonialno samoupravo,
kakršno ima Kanada, Avstra-
lija itd.

George je dejal, da je dominij-
ska vlada za Irsko nemogoča, kaj-
ti potem bi Irski lahko oborožila
pol-miliona mož, imela bi svojo
mornarico in to bi pomenilo, da
bi morala Anglija uvesti prislino
vojaško službo, ako bi hotela tek-
movati z Irsko armado.

Dalje je rekel, da Irski sinfaj-
novci vedno naglašajo, da so v
vojni z Anglijo. Ako so torej v
vojni, čemu se potem pritožujejo,
če angleški policisti in vojski vpo-
rabljajo orožje in se poslužujejo
baklje in bomb kakor delajo sin-
fajnovci? George je tudi obtožil
Irce, da so za časa vojne poma-
gali Nemčiji pri submarinski kam-
panji.

Rekel je tudi, da Irski ne dobi
nikdar tega, kar zahteva, ampak
vzeti bo morala to, kar ji da an-
gleška vlada.

Dublin, 10. okt. — V Corku so
angleški vojski z bombo porušili
del mestne hiše v reprisaljah za
sinfajnovski napada na vojaško
patruljo. Več oseb je bilo ranje-
nih.

ŠTIRJE MLADENICI SO ORO- PALI BANKO ZA DESET TISOČ DOLARJEV.

Buffalo, N. Y. — Štirje roparji
so oropali banko v Depewu za de-
set tisoč dolarjev. Knjigovodko
in še neko drugo žensko, ki je pri-
nesla denar na banko, so roparji
zapirli v varnostno shrambo. El-
mer J. Nash, predsednik banke, ki
je moral tudi v varnostno shram-
bo, pravi, da so bili roparji mlade-
niči, ki so šteli okoli dvajset let.

POŽAR JE UNIČIL TOVARNO ZA UMETNA GNOSTILA.

Jacksonville, Fla. — V tovarni
za umetna gnojila tvrdke Wilson
and Toomer je nastal ogenj, ki se
je razvil v velik požar, tako da je
nastalo več eksplozij. Škoda cen-
jo na en milijon dolarjev.

POSLEDICE EKSPLOZIJE PARNEGA KOTLA.

Wellington, O. — V tovarni
Wellington Machine kompanije je
eksplozirala parni kotel s strahot-
nim udarom. Strojnik in kurjač
sta mrtva, šest delavcev je tako
parjenih, da zdravniki dvomijo,
da okrevajo. Devet delavcev je pa
zadobilo lahke poškodbe.

VRME.

V torek — nestalno in hladno
zvečer. Severozapadni vetrovi.

VSTAJA V INDIJI RASTE BOLJ IN BOLJ.

10,000 železničarjev je ustavilo
promet na največji indijski
železnici.

ANGLEŽI SO V VELIKIH ŠKIPCIH.

Kalkuta, Indija, 9. okt. — Stav-
ko 10,000 železničarjev je nepri-
čakovano izbruhnila danes na želez-
nici Bengal-Nagpur, največji
železnici v Indiji. Kalkuta je še
vedno v temi valed stavke usluž-
bencev v plinarni in elektrarni. V
Bombaju je generalna stavka ce-
stoželezniških nameštencev še dva
dni. Vsako uro prihajajo poročila
iz Kalkute o stavkah v tem in
onem mestu. Tukajšnji angleški
oblastniki so v velikih skrbih, ker
se zavedajo, da ima delavsko gi-
banje politično ozadje, katerega
diktrira dobro organizirana revo-
lucionarna sila.

Revolucionarno orožje ljudjske
organizacije — kateri načeluje M.
K. Gandhi — je "čelinski bojkot
Angležev." To orožje se je doslej
obneslo le v večjih mestih, valed
temu je pa zavdalo angleški vladi
v Indiji velik udarec. Vsi inteli-
gentni sloji domačinov podpirajo
Gandhija pri tem gibanju. Posle-
dica tega gibanja je, da so resig-
nirali iz vladnih služb indijski u-
čitelji, profesorji, poštni in pravo-
vodni uradniki in drugi javni u-
službeni. Bolj revolucionarni
elementi v Indiji pa niso zadovolj-
ni s tem orožjem in zahtevajo ak-
cijo, za katero bo lahko pridobili
ljudsko maso. Dalje zahtevajo,
da se bojkot raztegne na blago an-
gleških trgovcev in na rekrutira-
nje indijcev za vojaško službo v
Mesopotamiji ter končno, da se
odpove vsako plačevanje davkov.
Kakor izgleda, imajo indijski re-
volucionarji vedno več pristavov
in angleški oblastniki na tistem
priznavajo, da stoji nadvlada Ve-
like Britanije v Indiji pred veliko
krizo.

(Gornje vesti o položaju v In-
diji nedvomno pojasnjujejo, zakaj
je Anglija poslala desetletni ul-
timit sovjetski Rusiji, da mora
prenehati s propagando v Aziji.
"Associated Press", največja ka-
pitalistična časnikarska agencija
v Ameriki, nima niti črke poro-
čil o dogodkih v Indiji.)

RAZVESELJIVE OBLJUBE ZA STANOVNIKE V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Ljudstvo veseli
se! Državni pravdnik Charles F.
Clyne je obdržal konferenco s
premožnostnimi podjetniki iz
države Illinois, da se najdejo pota
za zalaganje mesta s premogom.

Ko so gospodje sedeli pri kon-
ferenci, je došla iz Washingtona
vest, da je meddržavna trgovska
konvencija odredila, da se vsaki dan
za srednjemu zapadu dva tisoč
železniških vozov premoga.

Državni pravdnik je povedal,
da bodo podvzeti koraki za od-
stavitve nepostavnih mešetarjev.
Vse te izjave pomenijo v dru-
gih besedah, da bo na čikaškem
trgu dosti mehkega premoga in po
nižji ceni.

Škeptiki pa pravijo: Počakaj-
mo!

MASKIRAN NEZNANEC JE NAPADEL ŽENSKO V 77- LEZNIŠKEM STOLPICU.

Connellsville, Pa. — Margaret
Burns opravlja službo v železni-
škem stolpcu pennsylvanske želez-
nice na postaji Meadow Run.
Ko se je pričelo daniti, je vstopil
v stolpec neznanec z masko na
obrazu. Dekle se je bojevala z ne-
znancem do dvajset minut, dokler
jo ni neznanec pobil s samokre-
som na tla. Minilo je nekaj ur,
preden se je zopet zavedla.

PARNIK IZGUBLJEN V VINARJU.

New Orleans, La. — Iz Fronte-
re v Mehiki je došla vest, da so je
v zadnjem orkanu pogreznil angli-
ški parnik "Westerian". Moštvo
se je rešilo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.55 na tri mesece, in za izposojnino \$5.00.

Naslov na vso, kar ima stik s "Prosveto"

"PROSVETA"

3857 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi: 1. pr. (september 1-30) poleg vsakega števila se nalaga pamet, da vam je s tem dnevnik potrdila naročilo. Poslovila se preloščila, da se vam ne vrnevi list.

AMERIŠKA IN ITALIJANSKA METODA.

V Italiji se nahaja Joseph Schlossberg, predsednik organizacije krojaških delavcev v Ameriki A. C. W. of A., in o njegovem bivanju v Rimu je brzojavil častnikarski poročevalec Hiram K. Moderswell dnevniku Daily News v Chicagu, da je na predsednika organizacije krojaških delavcev napravila velik vtis disciplina kovinarskih delavcev pri zadnjem izpору v Italiji. Dejal je, da se je marsikaj naučil in da bo te nauke porabil v korist delavstva, ko se vrne v Združene države.

Velebizniško časopisje razpravlja na široko o obisku Schlossberga v Italiji in pri tem spušta svoje strupene puščice na italijanske socialistične in sindikalistične voditelje. Omenja tudi, da je organizacija krojaških delavcev v Ameriki odprla veliko zadržno tovarno za izdelovanje obleke in da se kmalu ustanove še druge take tovarne. Listi hvalijo ameriško metodo, kritizirajo pa italijansko, po kateri so delavci proglasili zasebna podjetja za zadržno lastnino, ne da bi tovarnarjem plačali cent odškodnine.

Razprave v velebizniškem listu dokazujejo, da uredniki teh listov ne razumejo resnice, da se mora taktika delavstva ravnati v vsaki deželi po razmerah, ki so v nji, ne pa po nekem splošnem receptu, ki je merodajen za ves svet, ako hočejo delavci, da jim prinese uspehe. Urednikom teh listov ni toliko zameriti, da ne razumejo te resnice, ker imamo tudi celo veliko delavskih voditeljev, ki jo ne razumejo.

Iz brzojav, ki so poročale, da so kovinarski delavci prevzeli v Italiji tovarne, se ne da posneti, kako se je to zgodilo v detajlih, kajti ti detajli niso bili nikdar poročani, poleg pa velebizniški tisk skrbi, da se ne izve resnica, če gre za delavce in njih organizacije. Čeprav niso ti detajli znani, vsekakor se pa lahko reče, da so italijanski kovinarski delavci tako pozadružili tovarne, kot zahtevajo razmere v Italiji, da je pozadruženje uspeh in ne fiasco. To prizna tudi častnikarski poročevalec Moderswell, ki pravi, da predsednik organizacije krojaških delavcev izjavlja, da se je veliko naučil in da porabi ta nauk v korist delavcev, ko se povrne v Ameriko.

V Ameriki so razmere popolnoma drugačne kot v Italiji, torej se morajo produktivne zadruge razvijati po popolnoma drugem potu kot v Italiji, da prinesejo uspehe. Ameriški delavec ni obubožanec (pauper), kar je večina italijanskih delavcev. In če bi ne bilo nobene druge razlike med italijanskim in ameriškim delavcem, je že ta razlika tako velika, da potisne ta razlika ameriškega delavca na popolnoma drugo pot pri anovanju produktivnih združenj, kot jo hodijo delavci v Italiji. Ameriški delavec živi v popolnoma drugih razmerah kot njegov italijanski tovariš, zaradi tega se poslužuje tudi druge taktike, da se doseže cilj, za katerim stremi delavstvo vsega sveta.

Na pr. ameriške strokovne organizacije imajo tako ogromno premoženje, da lahko s tem premoženjem ustanovijo v vsakem mestu, ki šteje nad petdeset tisoč prebivalcev, svojo banko. Ako je premoženje delavskih strokovnih organizacij tako veliko, da lahko ustanove svoje banke s svojim premoženjem, bi ravnali res bedasto, če pozadružili sedanje banke, ki so lastnina privatnih finančnikov. Če delavci ustanove svoje banke, v katere le delavke organizacije in delavci vlagajo vloge, tedaj je to tako velika finančna sila, s katero morajo podjetniki računati že po prvem letu ustanovitve zadržnih bank. Banke so pa kri industrije in poljedelstva. Če se sedanjim ogromnim podjetjem, ki so lastnina privatnih podjetnikov odvzame kredit, kaj so ta podjetja? Nič! Drugo za drugim mora zapreti vrata, ker nimajo sredstev za nakup sirovin in izplačevanja delavcev, ki te sirovine s pridnim delom spreminjajo v produkte.

Prepričani smo, da bo velebizniško časopisje v tistem trenutku napadlo ameriško delavstvo, njegovo taktiko zadrženega gibanja, ko občuti gospodarsko moč delavskih bank, kakor zdaj napada italijansko delavstvo zaradi njegove taktike.

Tako je in nič drugače. Velebizniško časopisje se hvali taktiko ameriškega delavstva z ozirom na zadržno gibanje, ker se ne občuti moči tega gibanja. Toda, koliko časa še?

Važen moment.

(iz gl. urada J. R. Z.)

Čitaj ste poročilo naših zastopnikov v domovini o političnem položaju, ravno tako ste imeli priložnost čitati manifest, katerega je izdal izvršilni odbor J. R. Z. zadnji teden in v katerem se spira na vse zavedno napredne Jugoslovane v Ameriki, da nemudoma začne s pisano agitacijo pri svojih v domovini, da volijo "prave" kandidate v ustavotvorno skupščino.

In kdo so "pravi" kandidati? Gotovo ne tisti v ovčje kože zaviti monarhistični in avtokratični podrepaniki, ki so za časa habsburške vlade prepevali glerijo dinastiji in ji pomagali držati delavca in kmeta v suženjskih okovih; gotovo ne tisti, katere je revolucija prisilila, da pojejo kozano in slavo svrški dinastiji, ker jim je prepovedano peti slavo Habsburžanom; gototo ne frakarji in katarji, ki še danes smatrajo delavca in kmeta za njim nižjega, nekaj inferiornega, nekaj zabitnega, zarukanega, katerega je Bog ustvaril edino zato, da potrpežljivo dela in garn, da mu raste volna, katero mu pridno strižejo po "milosti božji" nad njima postavljeni.

Ako ljudstvo ne voli svojih prištevov, odkritih zagovornikov delavstva in kmeta, takih ljudi, ki lahko stopijo z odprtim želom in čistim srcem pred ljudstvo, potem si samo kuje nove suženjske verige in okove, katerih ne bo tako lahko razbifi.

Od ustavodajne skupščine bo odvisno kakšna bo ustava Jugoslavije, kake pravice bosta imela kmet in delavec, če bo bodoča vlada OD LJUDSTVA, ZA LJUDSTVO IN PO LJUDSKI VOLJI, če bo država napredna ali nazadnjaška in zato je potrebno, da ljudstvo v prvi vrsti voli "prave" zastopnike v ustavotvorno skupščino, take može, ki bodo skrbno pazili na to, da bo ustava izdelana na najdemokratskejši podlagi, da ne bo v njej "jokerjev", katere si bodo potem jahali na ljudskih plečih mogli razlagati in tolmачiti tako, kakor bo njim najbolj ugajalo.

"Pravi" zastopniki so brez vsakega dvoma od delavskih organizacij postavljeni kandidati, ki so odgovorni organizaciji za svojo poštenost in ki ne morejo in tudi ne smejo prekoračiti svojih meja in podpisati svojega imena pod pričetke, katerih ne zastopa organizacija, ki jih je postavila.

Ameriški Jugoslovani, svetujte in apelirajte na svoje sorodnike in prijatelje v domovini, da volijo edino kandidate, katere so postavili delavske stranke, za tiste kandidate, ki so se odprto izrekli za republikansko formo vlade, ki so proti vsaki avtokraciji, absolutizmu, dinastiji ali monarhiji. Pojte jim, da je to vaša iskrena želja in prepričani smo, da bodo volili "prav". Preplovite Jugoslavijo s takimi pismi in če bo vsak storil svojo dolžnost, bo izid volitev nadvse povoljen.

Regent Aleksander se je sam izjavil, da bo zadovoljen s vsako vlado, ki si jo ljudstvo izbere, bila potem monarhistična ali republikanska. In če je to poročilo resnično, potem se je pokasal demokrate, zagotovil pa le ni ne nas, niti bodočnosti, da bodo tudi njegovi potomci taki "demokrati" kot je on in če si sedaj ljudstvo voli monarhijo in Aleksandra za svojega vladarja, mora vedeti, da bo monarhija tudi ostala, se bo vzdržala in vstrajala pa bili Aleksandrovi nasledniki še taki avtokrati ali tirani.

Prosta pamet nam toraj dikta, da zaenkrat pozabimo na vse simpatije in sentiment, da počnemo resno misliti ne samo za sedanost, ampak tudi na bodočnost. In če si ljudstvo voli republikansko formo vlade, potem je eno gotovo in to je, da na krmilo vlade ne more priti nikdo z dednimi pravicami, da se predsedniki volijo na vsako gotovo število let in če ljudstvo ni zadovoljno z njegovo administracijo, si voli drugega. Kraljev in princev pa se ne da odpoklicati.

Dobri argumenti v prilogi republike je na stotine, in pa nobenih, ki bi držali v prilogi zastaralih institucij, med katere spadajo vse monarhije in posebni privilegiji.

Volitve za ustavodajno skupščino se vrše 28. novembra, 12. decembra pa se snide skupščina. Čas je torej kratek in če hočete kaj

storiti za dobrobit svojega naroda, potem pišite svojem in prijateljem v domovini še danes — TAKOJ — ali pa izročite ta članek in ga pošljite v pismo naprej.

NAZIRANJELO.

Četrti redni zbor Jugoslovanskega Republičanskega Zdrženja se vrši v mestu Chicago okoli božičnih praznikov. Krajevne in okrožne organizacije JRZ. kakor tudi vse one jugoslovanske organizacije, ki so sprejele JRZ. program, naj izvolijo svoje delegate in jih prijavijo na glavni urad. Dan sicer še ni določen, ampak dobro je, ako so delegati pripravljeni in si počasi zbirajo gradivo za zbor.

DOPISI.

Lawrence, Pa. — Poln voz nas je bil. Na vsaki postaji so prihajali novi in ko smo se približali Pittsburghu, je bil vlak natlačen. Popotniki so bili večinoma premogari iz bližnje in daljne okolice pittsburske. Iz njih pogovora in po znakih na rujavih suknjatih si takoj spoznal, da gredo na Debs-Stedmanov shod v razstavno dvorano.

Počasi smo zavili v predmestje. Govila megla nasičena z dimom nečistih tovarni, je stala nad mestom, pokrivala hise in ulice in napolnjevala zrak s čudnim tekim vdihom. Ljudi se motno brlele — in le tam, kjer smo se peljali mimo železotopilnice je bušila svetloba skozi meglo, da so se videli reke raztopljenega železa v krvavo rdeči luči — kot lava tekoča iz ognjenika.

Jeklarne so se vrstile za jeklarne, kot da bi bile brez števila. Hovsed je gorelo — švigalo iz dimnikov — iz peči — iz plavčev ... Velikasten in obenem strasen pogled v noči. In tam so švigala mala medla bitja — tako mala in neznatna v primeri z velikostjo ognja. Prišla mi je na misel zadnja jeklarska stavka ... In potem stavke in stavke — izpubljene v istem boju, ki se bije odkar je človek postal suženj.

Ko smo prišli na mesto shoda je bila dvorana že skoro polna. Govorila sta urednik "New York Calla", sodrug Wood in kandidat za podpredsednika sodrug Stedman. Oba govornika sta orisala današnji položaj v Ameriki, industrijalno sužnost, hogo narodov, Poljako in stališče Amerike napram sovjetski Rusiji.

Ko sta omenila sodruga Debsa, je nastalo v dvorani velikanako navdušenje. Javno je, da se nikdar ni imel delavski voditelj v Ameriki pri masah takega zaupanja kot ga ima sodrug Debs. — Shoda se je udeležilo okrog šest — do sedem tisoč oseb. Kolekta za kampanjski fond je bila velika in istotako se je prodalo veliko socialistične literature.

Gibanje za socialistično stranko je zelo živahno v Pennsylvaniji. Tudi v premogarskih okrajih, kjer je izza zadnje izgubljene stavke zavladala precej apatija in nezaupanje, se opaža novo življenje. Slovenski premogari v washingtonskem in alleghejskem okraju so vsi organizirani. Sploh so tu okrog sami unijski rovi. V decembru bodo volitve v unijsko administracijo, distriktno in centralno. Premogari se pripravljajo, da pomotejo urade in jih očistijo konservativnih elementov.

Zadnji dve stavki, jeklarska in premogarska sta odprli delavcem oči. Pokazali sta demokratsko stranko in pravi luč — in potrebo računanja na lastno silo. In posledice se bodo videli pri novembarskih volitvah.

Nekaj, kar opazim po tukajšnjih slovenskih naselbinah praktičnega in važnega za premogarje, so zadržne prodajalne. Kadar človek realizira, koliko truda, dela in postrtovanja je bilo potrebno, predno so mogli delavci postaviti kaj takega, in kolikovega pomena so iste v slučaju stavke in brezposelnosti, potem lahko vidi energijo slovenskih premogarjev. Zadržne prodajalne so v vseh naprednih naselbinah, kot v Lawrence, Canonsburg, Imperial, Ind. itd. "Slovenske narodne domove" najde človek skoro povsod. Splošno se mora priznati premogarjem, da prekašajo v tem oziroma delavce v drugih industrijah.

Glede agitacije je malo težja stvar. Predno najdes prostor, kjer stanejo rajaki, je navadno že moč. Zato bi želel, da tajniki klubov ali posameznikov sodrugi,

ki so poznani v naselbinah, podvzamejo akcijo za shod, ker s tem je delo vsent olajšano.

Volitve so pred durni Sodrugi agitacije in organizirajte shode. Nič ne de, kaj, — med tednom ali ob nedeljah. Pokažite namo moč drugega novembra — pripravimo se! Kajti godranje po končanih volitvah bo brezposelnost. S tem ne delamo samo za se, ampak izvršimo svojo dolžnost napram človeštvu.

Glede shodov, ki naj bi se vršili do 18. oktobra se obračunajte na: John Torbell, Box 161 Lawrence, Pa. in od tu se pogovorimo telefonsko ali pa pisarno. Dosedaj sta anahizirana shoda v naslednjih naselbinah: 9. oktobra v Canonsburgu in 10. oktobra v West Newton, Pa. Naselbine kot Herminie, Johnstown in Conemaugh, Homersity itd. ako hočejo imeti shode, naj se prijavijo najkasneje do 22. oktobra sodrugu Anton Zorniku, Herminie, Pa.

Preteklo soboto, 2. oktobra je bil velik zabaven večer v Lawrence, Pa. Dvorana je bila natlačena polna sodrugov. Pohvalno se je treba izreči o sodružicah, ki so stobile vse, kar je bilo v njih moči, da je veselica izpadla najbolje. Sploh je novo organizirani socialistični klub št. 184 v Lawrence eden najagilnejših klubov v Pennsylvaniji in se od njega glede agitacije med Slovenci v tej državi lahko še veliko pričakuje.

Se enkrat pozivljam vse sodrugi, da gredo neumorno in brez odloga na delo. Organizirajte shode, dokler je še čas. — Janko Ovan, organizator za JZ.

Sunnell, Florida. — Tukaj na jugu ni mogoče dobiti na trgu kakšnega delavskega lista. Ako človek ni sam naročen na dober list, tedaj je prišiljen čitati staro trgovsko šaro. V teh listih ni drugače kot oglaš, hujkanje in agitacija za izvolitev starih nazadnjakov. V vsakem listu so dolgi članki, v katerih se priporoča tega ali onega velebizniškega kandidata in prvo mesto zavzema Cox, nato pa sledijo drugi manjši podporniki velikega biznesa. Navidezno je vsaki dan kaj novega v teh listih, a v resnici se premleja in zveči vedno eno in isto. Radoveden sem, kaj bodo hvalisali ti listi starega evangelija po 2. novembru.

Več rojakov me je vprašalo pismeno, bi se li dalo tukaj dobiti kaklo delo v zimskem času. Vsem tem odgovorim, da ne priporočam nobenemu, da bi prišel sem iskati delo, ker je istega sploh nemogoče dobiti v zimskem času. Sedaj na zimo pride le preveč ljudi sem za delom in poleg tega je pa tudi prenuška plača. Priporočil bi pa da bi prišel kak rojak sem pogledat na kako malo ali večje obrt ali pa da bi se naselil na tukajšnje farme. Tukaj je bila dosedaj skoraj vsa mala obrt v rokah črncev, ki pa sedaj rapidno propadajo in vsa obrt prihaja v roke belih. Sploh se opaža med belimi in črnci nekaka mržnja, kar je delo veletrgovcev in najbrže v njih lastno korist.

Tukajšnji okoliški farmarji so bili zelo zadovoljni s spomladanskimi poljskimi pridelki. Toda poletni in jesenski pridelki se pa nikakor ne morejo primerjati s pridelki te sezone prejšnjih let. Največje mesto v Floridi je Jacksonville. V tem mestu bo otvorjena 18. novembra razstava države države Florida, ki bo trajala deset dni. Na tej razstavi bo tudi zastopana Kanada.

Tu sem na jug prihaja na tisoče in tisoče bogatih in izmrlih se vernih kraljev, da se izognejo ledeni burji, katere jim povzroča reumatizem, vsled česar nimajo tolike prilike pasti lenobo. Tukaj v Floridi, kjer je zelo milo podnebje, se pa lahko udajo največje lenobi in razkošju. A mi ubogi delavci pa moramo delati in trpeti, pa naj bomo na severju ali pa na jugu. — M. Brenik.

LISTNICA UKRONITVA. E. O. Canonsburg, Pa. — O. krog 31.200 funtov.

BANKA IMA PREMALO DRO. BIFA.

Huntington, Pa. — Bančni nadzornik je odredil, da Broadtopova narodna banka v Six Mile Run zapre vrata, da se dožene, če ima banka res \$33.000 primanjkljaja. Bančni predsednik in blaginjak izjavljata, da je banka le začasno zaprta.

Ameriške vesti.

SILNI POŽARI OPUSTOŠAJO GOZDE.

Na tisoče ljudi se trudi, da rešijo naseliša.

East Claire, Wis. — Vzhodno in severozahodno od Merrillana divja gozdni požar. Prebivalci so zapustili mesto, da se bojujejo proti požaru, ki uniči vse, kar je na njegovem potu. Na pomoč so prišli tudi prebivalci iz Hatfielda, da s skupnimi močmi pomagajo zaječiti pot požaru.

Veter je nekoliko ponehal, kar je znižalo nevarnost. Ceni se, da je dozdaj požar samo v tej okolici uničil deseti tisoč akrov gozda.

Blizo Auguste je požar dvema farmarjema uničil vsa poslopja. Kasneje se poročilo naznanja, da sta se farmarja rešila z družinama vred.

Greenbay, Wis. — Sem došla poročila govore, da divjajo v severozahodnem Wisconsinu gozdni požari in uničujejo farme. Neko poročilo naznanja, da se gozdni požar širi pri Oneidi, ki se nahaja deset milj jugovzhodno od tukaj. Gozdni požari divjajo tudi pri Keshenau, ki se nahaja trideset milj zapadno od tukaj, in pri Marshfieldu. Sprevidniki pripovedujejo, da so morali prižgati luči v železniških vozovih zaradi gostega dima, ko je vlak vozil skozi pokrajino, v kateri divjajo gozdni požari.

Brzojavne naprave, ki vodijo v Tioho, ki se nahaja v okraju Clarku, so uničene.

Gozdni požari so izbruhnili tudi blizo Marinetta, ki se širi, daš ravno se prostovoljeji trudijo na vse moč, da jih zaduše. Farmarji beže iz ugroženega okraja in jemljejo s seboj, kar ima zanje vrednost.

Gozdni požari so skoraj vsakoletna prikažen v Wisconsinu in Minnesoti. Leane družbe pustle ležati veje, da tam gnijejo, ko isekajo les. Gozdi niso iztrebljeni in tako včasih mala iskra zaneti velik gozdni požar, če piha močan veter. Ti požari pa napravijo vsako leto neizmerno škodo farmarjem ne le na lesu, ampak tudi na kmetijah, ker uničijo ves pridelek in poslopja na posestvu.

SVETI MOJ JE PONEVERIL \$12.300, DA JE IGRAL NA BORZI.

Gothen, Ind. — Rev. Albert S. Menough, star šestdeset let in župnik bratovščinske cerkve, je pristal, da je poneveril \$12.300. Obsojen je bil na pet let ječe.

Menough ni bil le že župnik, ampak zavajal je še druga važna mesta. Predvsem je demokratski političar, to je vodja v demokratski stranki, pa tudi vodja prohibicionistov. Poleg se je še poval z zemljiščno trgovino in bil je agent neke zavarovalne družbe. Moč je bil torej pravi stebler današnjega reda. Zaradi tega tudi terejtjalke pravijo, da je nemože, da so gospod kaj takega izvršili; ampak da je dejanje izvršil sam hudobec, ki vedno preči na evite može, da jih ujame v svoje mreže.

Navadni ljudje se seveda dosti ne brigaajo, če je imel hudobec svoje parklje vmes, ampak se orajo le na fakte, ki govorijo, da je pobožni mož poneveril denar mladletne varovanke, da je lože igral na borzi.

TOVARNAR JE Povedal RESNICO.

Delavske maso niso povzročile draginje.

Lowell, Mass. — Delavci, ki so zaposleni v tovarni Lawrence Manufacturing kompanije, ki izdeluje nogavice, so izjavili, da so pri volji delati za nižjo mezo, da le tovarna nadaljuje z obratom. Everett H. Wacker je pa izjavil, da ni trga za izdelke, ker so cene previsoke.

Ravnateljstva izjava pomeni, čeprav bodo delavci delali za nižjo mezo, cene ne padejo. Tako očitno in na kratko ni še noben tovarnar povedal resnice o draginjah. V tej tovarni je zaposlenih okoli tri tisoč pet sto delavcev, ki so zdelj na zimo vrženi na cesto. Zakaj? Cene so previsoke in nihče ne vprša po izdelkih. In cene ostanejo visoke, čeprav se sniža delavska meza.

Inozemstvo.

Egipćani se niso zadovoljni.

Pariz, 10. okt. — Voditelji nacionalistične stranke v Egiptu, ki so se sešli v Parizu, so sklenili, da sprejmejo načrt angleške vlade za neodvisnost Egipta — ki je bil objavljen v avgustu — toda z enim važnim pridržkom. Tako izjavlja član egipčanske misije štirih, ki so na potu v London. Voditelji zahtevajo, da se morajo iz versalske pogodbe in vse drugih mednarodnih pogodb izločiti besede "protektorat Velike Britanije," kar se tiče Egipta. Egipćani so zadovoljni, da Anglija obdrži nekaj vojaštva v Egiptu za varstvo Sueskega prekopu in pripravljeni so tudi plačati odškodnino Angležem in vsem drugim državam, ki so bile prizadete vlad civilne vojne za neodvisnost Egipta. Mahner bej, član misije, pravi, da 14 milijonov Egipćanov odločno zahteva popolno neodvisnost. Kakor hitro se Anglija izreče pred svetom, da ne namerava obdržati nikakršnega protektorata nad Egiptom, tedaj je vprašanje Egipta rešeno.

60-dnevna gladovna stavka irskih sinfajnovcev.

Cork, Irska, 9. okt. — Vseh enajst sinfajnovcev, ki se "postijo" že 60 dni v tukajšnji ječi, je že živih, toda po izjavi njihovih prijateljev, so zelo izmučeni.

Nov potres v Italiji.

London, 9. okt. — Iz Rima poročajo, da sta bila v sredo ponoči dva močna potresna sunka v Mantovi, severna Italija. Ljudje so prestrašeni bežali na plano. Sunka sta naredila precej škode.

Gibanje tekstilnih delavcev v Italiji.

Milan, Italija, 10. okt. — Več kot pol milijona tekstilnih delavcev, organiziranih v močnejši federaciji, je zavrglo vse pogodbe, ki so jih imeli z delodajalci. Federacija je obvestila delodajalce, da bodo novi pogoji delavcev predloženi 16. oktobra. Istočasno delavci zahtevajo provizorično povzicanje meze od 22. septembra. Gibanje tekstilnih delavcev se vrši po vsej Italiji.

Bitka med vojniki in civilisti v Corku.

Cork, Irska, 9. okt. — Četa oboroženih sinfajnovcev je večeraj zjutraj napadla tovorni avtomobil z vojaško patruljo. Štiri bombe so bile vržene v avtomobil. Rezultat: Eden vojak je mrtev in dva sta ranjena in med napadalec je pet ranjenih.

Francija posodila Ogrski 300 milijonov.

Dunaj, 10. okt. — Iz Budapešte javljajo, da je Francija posodila Ogrski 300 milijonov frankov proti pet odstotnim obrestim. Posojilo zapade v petnajstih letih.

Francija ne mara direktnega pogajanja z Nemčijo.

Pariz, 10. okt. — Francija je odklonila sugestijo nemških diplomatov za direktno pogajanje glede vojne odškodnine. Istočasno javljajo iz Londona, da je angleška vlada Franciji na ljubo sklenila preklicati gospodarsko konferenco v Ženevi, na kateri bi bili prisotni tudi nemški zastopniki.

Turkinje so naslojile palačo vojnega ministra.

Carigrad, 9. okt. — Turške žene so dvakrat oblegale in naslojile prostore vojnega ministra, ker že dolgo časa niso dobile podpore od vlade. Njihovi soprogi so v vojnem ujetništvu oziroma v armadi. Sabri bej, finančni minister, je stopil na balkon in povabil žene, da ima vlada v blagajni le 100.000 piastrov, medtem ko znašajo mesečne podpore več kot milijon piastrov.

Lista činov in izgub v vojni na Irskem.

London, 8. okt. — Vlada je objavila listo irskih "zločinov" in izgub med angleškimi vojniki in policaji od 1. januarja do 2. oktobra 1920. Lista je objavljena v svrhu, da se vlada opraviči za represalije na Irskem. Seznam je sledeč:

Irei so razstrelili ali požgali 505 policijskih in vojaških barak in 62 sodnijskih poslopij; izvršili so 640 napadov na obrežne stražnice, 38 napadov na svetilnike in 168 napadov na pošto; skupaj je bilo

izvršenih 2075 raznih sinfajnovskih napadov; ubili so 109 policistov in 16 vojakov, ranili pa 174 policajev in 61 vojakov; istočasno je bilo 27 civilistov ubitih.

Francija je anektirala nemško kolonijo.

Pariz, 10. okt. — Angleške oblasti so 1. oktobra prepustile Francozom bivšo nemško kolonijo Togo v centralni Afriki.

Francija v skrbeh za Vrangla.

Pariz, 8. okt. — Francoski militaristični krogi so v skrbeh glede Vrangla v južni Rusiji, ko je prišla iz Varšave uradna vest, da je sklenjeno premirje med Poljaki in boljševiki. Francija se boji, da bo zdaj Trocki vrzel vse rdeče armade s poljske fronte v južno Rusijo in strl Vrangla kakor je Denikina pred enim letom.

Stavka električarjev v Berlinu.

London, 7. okt. — Central News je prejela depešo iz Berlina, da je bilo mesto prošlo noč v popolni temi. Električarji so zastavali. Telefonski sistem tudi ne obratuje.

Države se vedno kupujejo orožje.

Brusel, Belgija, 10. okt. — Iz poročil na mednarodni finančni konferenci je razvidno, da vse države potrošijo povprečno dvajset odstotkov vseh dohodkov za izdelovanje orožja in municije in za armade sploh. Konferenca priporoča mednarodni kreditni sistem in obsoja državne predpore brezposelnim delavcem.

MacSwiney pravi, da bo Hivel še dva tedna!

London, 8. okt. — Terence MacSwiney, sinfajnovski župan iz Corka, je dejal večeraj — na 56. dan svojega "posta" — da je trdno prepričan, da bo živel še toliko časa, dokler ne bo odprt angleški parlament, to je še dva tedna. MacSwiney je zelo močan na duhu in v pričo svoje sestre je čital časopis in psalme iz sv. pisma.

Nemci oddali 750.000 pušk.

Berlin, 10. okt. — Na poziv nemške vlade, da civilisti oddajo strelno orožje po nalogu mirovne pogodbe, je bilo oddanih 750.000

pušk, 3.250.000 strelnih nabojev, 17 topov, blizu 1000 strojnic, 11 ognjemetov in 15.000 ročnih granat. Vlada je plačala 30 milijonov mark za dobavo tega orožja. Na Bavarskem in v mnogih drugih krajih Nemčije pa še niso prebivalci dali vsega orožja iz rok.

Angleži mučijo Irce po srednjevelski metodi.

Dublin, Irska, 8. okt. — Arthur Griffith, nadomestni predsednik irske republike, je danes obtožil angleške oblasti, da mučijo zaprte sinfajnovce v ječah na "barbarski srednjevelski način" v svrhu, da iz njih izveljejo informacije glede sinfajnovskih voditeljev.

Velika četa oboroženih civilistov je večeraj napadla vojaško barake v Feaklu. Eden konstabler je bil ubit in drugi smrtno ranjen. Drugi napad je bil izvršen na policijsko patruljo blizu Pomeroya in poveljujoči saržent je bil prestreljen skozi prsi. V četrtak zvečer je vojak ustrelil 17-letnega dečka pri Londonderryju.

Kanada prevzela kontrolo kuriva.

Ottawa, Ont., Kanada, 8. okt. — Kanadska vlada je objavila naredbu za popolno kontrolo premoaga v prihajajoči zimi. Vlada bo določala, koliko premoaga dobi vsaka provinca in vsak posameznik.

"ANCHOR LINE"

S. S. Calabria

odpluje dne 23 oktobra

V DUBROVNIK IN TRST

Cena tretjem razredu je \$125.00
in \$5.00 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard Anchor agentu.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnjo listko.

Sečaj! Hivimo v času negotovosti in tloraba, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakonni bankirji tasejo pevač, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavi v denarnem prometu napričakovane zapreke starim izkušenim in premočnim trdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se sadnji čas po novi svari in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
32 Cortlandt St., New York, N. Y.

NOBENIH STROŠKOV

Ne plačajo prejemniki v stari domovini
za denar iz Amerike poslan preko

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street New York, N. Y.

Glavnica \$1000,000.00 Rezervni Fond \$30,000.00

Organizirana po postavah države New York,

Toraj Državna Banka

Prejema denar na uloge pod najboljšimi pogoji, posojuje denar na varne trgovske in finančne listine, kupuje in prodaja Liberty Bonde in izosemaki denar po dnevni tržni vrednosti.

Pošilja denar v domovino najhitreje in najvarneje. Stoji v zvezi s starokrajskimi domačimi denarnimi zavodi in je v stanju pošiljati vaš denar najhitreje in najvarneje. Pošiljatev poslana po tej banki izplačujejo se v starem kraju na slovnikom v teku štirih tednov brez odbitka v celam odposlanem znesku. Denar pošilja po dnevnem denarnem tečaju in zaračunava denar po ceni tistega dneva, ko ga od vas prejme. O izplačanih nakaznicah dobiva izvirna prejemna potrdila podpisana po naslovnikih, katerim je bil denar nakazan in prejet. Te potrdila pošilja odposiljalcem denarja na ogled, a za točno izplačilo celega nakazanega zneska jamči s celimavojim premoženjem.

Ker se cena denarju menja v skoraj vsaki dan, banka zaračuna prejeti denar po tečaju tistega dne, ko prejme denar od pošiljalca in ga odpošlje s prvo pošto na odrejeni kraj.

Prodaja listkate za vse parniške črte preko oceana in Jadranskega morja. Zastopa vse prvredne parniške črte in je v stanju preskrbeti vam najboljši prostor na kateremkoli parniku, ako je to pravčasno naznanite in pišete.

Za vse podrobnosti zaradi potovanja, dobivanje rojakov iz starega kraja, za dneve odhoda parnikov in za cene prevoza, obrnite se v svojem materinem jeziku na nas in podučili vas bomo ovsem potrebnem popolnoma brezplačno.

Rojaki, ki se dnevno obračajo na nas v svojih vsakovrstnih zadevah, katere izvršujemo vestno, ceno, hitro in točno, so z našim poslovanjem popolnoma zadovoljni. Ako se še ne nahajate med njimi, tedaj izvolite pri prvi priliki poizkusiti in prepričali se boste, da je res tako.

Priporočamo se vašo naklonjenosti in beležimo prijateljskim pozdravom

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street

New York, N. Y.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Calakar, podpredsednik Anton Hrost, Box 340, Cannonsburg, Pa., gl. tajnik Math Turk, tajnik bolnišniške oddelka Paul Berger, sočleni gl. blagajnik Frank S. Tavchar, upravitelj glasila Filip Golias.

POROČNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 608 May St., Springfield, Ill., Martin Zelensnik, Box 276, Rockford, Ill., Jos. Radlich, Box 432, Smithton, Pa., Frank Samrah, 8800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Erman, 1048 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill. VZHOVNO OKROŽJE: Rudolf Plavetich, Box 432, Springfield, Pa. ANTON RADLICH, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulan, Box 104, Green, Kans., za Jugoslavijo. Leo Kulhar, Box 246, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Mati Petrovič, predsednik, 18417 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrosi, 418 Plavci St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calakar, John Underwood in Mati Petrovič.

Zdravstveni odbor.

PREDSODNIK: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. JOHN TRILL, Box 161, Lawrence, Pa. JELKO OVEN, 242 Englewood, Detroit, Mich. JOS. SHUB, 1191 E. 62. St., Cleveland, Ohio. MARY UDEWITZ, 1644 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jaka Kavarnik.

POŠKI — Korespondenca s gl. oddelki, ki dajejo vplivnostne opombe, se vrši takole: VSA PISMA, ki so namenjena na pošto gl. predsednika oz. gl. blagajnika, pošljite S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE POMOČI SE NASLOVNI: Bolniška tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki so tičajo gl. izvrševalnega odbora in Jednote, pošljite na naslov: Tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru oz. na pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prihodni na gl. poročni odbor oz. na pošiljajo na naslov: John Underwood, 608 May Street, Springfield, Ill.

Vse prihodbe proti uradni glasu oz. na pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi denari in drugi spili, nametila, spili, naročila in spili, vseh vrst, kar je v zvezi s glavnim Jednoto, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje iz domovine v Ameriko po niski ceni; POŠILJATI DENAR HITRO in po najnižji ceni; POTOVATI V STARI KRAJ po najkrajši ceni, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke in domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse notarske pisne in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj preskrbim pisne liste in računam le konularne pristojbine.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo hitro, točno in po niski ceni. Lastnoročno podpisana potrdila od prejemnikov prejemamo v najkrajšem času. Prodajamo

PAROBRODNE LISTKE

za vse črte in v in iz Evrope po originalni ceni. Preskrbimo našim potnikom

POTNE LISTE,

kakor tudi vse druge potrebne potne priprave, ter izvršujemo vse

NOTARSKES POSLE

vseh vrst, točno in po niski ceni. Vrežujemo isprave, ki so potrebne za dobavo svojcev in domovine v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNE ULOGE

ter plačamo po 4% obresti. Odprti vaše vlogo pri nas še danes. Izplačamo vsako še tako veliko vlogo na željo vašega viगतelja takoj.

NEMETH STATE BANK 35 EAST 23RD STREET, NEW YORK, N. Y.

"CUNARD LINE"

Parnik "SAXONIA"

odpluje

dne 30. oktobra

NARAVNOST V HAMBURG.

Cena za tretji razred je \$125.00
in \$5.00 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

"CUNARD LINE"

PARNIK "PANNONIA"

odpluje dne 9. novembra

V DUBROVNIK IN TRST.

Cena tretjem razredu je \$125.00
in \$5 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

POTOP.

Zgodovinski
— roman —

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Brzobogata je vprašala še isti dan Alenka, ali je resnica, da jo je hotel knez vzeti za ženo? Alenka ji tega ni tajala, ob enem pa je tudi navela svoje vzroke, čemu se to ni zgodilo. Anica se je sicer nekoliko strinjala z njo, vsekakor pa si je mislila, da nista knez in Saković iz vrzika, kakor ji je predstavljal mešnik.

Ko je zvedela potem, da sta odrinila Sapiha in Babinčič proti Levnu za švedskim kraljem, se je ona razsrdila in namnila, da ona nima vzroka bežati iz Tavorogov ter se izpostaviti nevarnostim.

Radi tega sta živela mešnik in gospodična Alenka neprestano v prepiru. Starec je bil naposled primoran priznati, da bi bil po odhodu gospoda Sapihe in pri tej splošni zmešnjavi kakor tudi enojnosti častnikov in Sakoviča, beg skoro nemogoč. Pomagati bi jima mogla samo Anica, toda tej se ni godilo slabo v Tavorogh, tako da ni hotela niti oditi odtod.

Čez eden mesec po knezovem odhodu je Saković formalno poprosil za njeno roko, toda zvišni deva mu je odgovorila, da ga še ne pozna dovolj, da še nima dovolj kneginje Grizelde za žentitev, ter mu je naročila, naj čaka celo leto.

Surovi starosta se je strinjal z vsem, ker ni smel nasprotovati svoji vladarki. Nasprotno pa si je gasil svojo jezo nad vojaki in meščani v Tavorogh, katerim je prisojal za male prestopke strašne kazni.

Časih se je pripetilo, da je odšel nad vstake, ko so se klatili po okolici, ter posekal njih krdele do poslednjega moža. Ujetim kmetom je zapovedal odsekati desno roko in tako pohabljen je pustil potem domov.

S tem svojim postopanjem je pripravil prebivalce po okolici in strah. Oddelki domoljubov so izginili in Saković je za denar, ki ga je dobil od domačega plemstva in meščanov, osnoval nove polke iz nemških klatežev in meščanov, jih izuril ter tako pridobil novih moči svojemu knezu.

Samo Anico je gledal, kolikor je mogel, prijazno s svojimi strašnimi očmi ter ji celo sviral na plunko.

Kaj težavno življenje pa sta med tem živela oba Bilevičeva v Tavorogh. Mlada deklica je jela že izgubljati nadejo na rešitev ter postala otožna; lice ji je obledelo, postalo resno in črne obrvi so se čimdalje bolj ježile ne belem čelu. To že ni bila več prejšnja deklica z rdečico na licu in z odsevom sreče v očeh; ne več ona gospodična Alekandra, ki je ob enem s svojim ženinom Andrejem Knitičem, kričala po gozdu: "Hej, hej!"

Napočila je pomlad. Vode iznad Baltika, oproščene ledu, je jel zibati lahek topel veter, drevesa so se razcvetala, po livadah so se prikazale cvetice, ogrevane s žarki pomladnega solca, toda bedna deklica je še zaman pričakovala konec tavorovskega jetništva, kajti Anica nikakor ni hotela bežati iz Tavorogh, ker je smatrala sedanje zavetje povsem varnim za vse tri in ker ni razumela večnj Alenke Bilevičeve.

Med tem je zajel plamen vojne vso pokrajino. Kdor se po zimi ni pograbil že sabljo ali sulico, je to učinil sedaj na pomlad. Lesovi so nudili zavetje pred nevarnostjo, in toplo vreme je lažjalo vojno.

V Tavoroge so jela dohajati različne novice o splošni ustaji, katere je Bilevičeva slišala z molitvijo na usih ter s solzami žalosti ali veselja na očeh.

Naposled se je zaslišal glas o splošni vstaji. Kolikor je bilo dreves v lesovih poljske ljudovlade, kolikor klanov se je zibalo na njivi, kolikor zvezd je migljalo po noči na nebu, toliko vojakov se je dvignilo nad sovražnika! Vsi so pogrnili za orožje, da preženo sovražnike iz domovine.

Sred se je kar potapljal v tej množici, podobni reki, ki je poplavlila obrežje.

Na začudenje vsega sveta se je našlo za brambo poljske ljudovlade več sabelj, nego jih je mogel najti nemški cesar ali francoski kralj.

Na to so prišle novice o Karolu Gustavu, ko je šel v globel ljudovlade, gazil z nogami po krvi ter potoma izročal vse ognju in meču. Vsak čas so pričakovali nove o njegovem poginu ter o poginu vseh švedskih vojak. Ime Čarnekega se je pokrivalo s čimdalje večjo slavo. On pa je tudi pobijal Švede povsod; kjerkoli jih je srečal in novice o njegovih zmagah so se širile kar po zrak, kajpada s različnimi dostavki.

Naposled so dospеле novice, da je bil švedski kralj z vso svojo vojsko obkoljen vzkotju dveh večjih rek. Saković je nehal hoditi nad vstake, samo po noči je pisal pisma ter jih pošiljal na razne strani.

Mešnik je bil zmešan. Duša starega vojaka je koprnela po boju, tu pa so ga prikovali k Tavorogom. Zapri se je v svojo sobo in jel kovati na črt za beg. Nekoliko dni pogneja je je kar nakrat izginil iz Tavorogov in pustil vnukinji pismo, v katerem ji je opravičil svoje ravnanje, z željo, da hoče še storiti kaj za domovino, ter je pripočel varstva presvete Device.

Alenka se je razjokala, ko je prebrala pismo, vsekakor pa je cenila strica odlej še bolj nego prej.

Beg mešnika je razburil posadko v Tavorogh. Saković je stekel kar s kučmo na glavi v sobo k Alenki ter jo jel surovo izpraševati radi strica. Toda ponosna deklica ni postala zhegnana. Pokazala mu je celo vrata ter mu rekla, da se kmatra za potrebno, da bi dajala o tem pojasniti niti pred knezom, niti pred njegovim služabnikom. Na to je zakričal Saković z zobmi in odšel. Ta dan je dospela v Tavoroge novica o zmagi pri Varli. Strah je prevzel vse švedske privržence in Saković ni smel niti kaznovati duhovnikov, ki so zapeli po cerkvah javno "Tebe Bog, hvalimo!"

Nekoliko tednov pozneje je dospelo pismo od Bogoslava, v katerem je naznanjal, da se je posrečilo kralju uti iz pesti ter naročal, naj mu takoj pošljejo pomoč.

Polki jezdecev so bili kmalu na nogah pod poveljstvom Hasslinga, Oettingena, Fitz Gregora in drugih razun Brauna, kateri je bil neobhodno potreben Sakoviću.

V Tavorogh je postalo pusto in prazno. Švedom se je godilo čimdalje slabše. Oddelki vstalec so se jeli pojavljati celo v tavorški okolici. Med njimi so se odlikovali vlasti Bileviči, kateri so zbrahi pet sto vojakov izmed plemstva, meščanov in kmetov in se nastanili na Radivilovih posestvih, kakor bi bili ondi doma. Oni so razkropili krdele polkovnika Bitzova, ki je bil odšel nad nje. Porazen Buetzov se je umaknil v Tavoroge. Novice, katere je on prinesel o moči in obsežnosti vstaje, so pripravile Sakoviča do sklepa da se preseli nemudoma v Prusijo.

Čez deset dni je bilo vse pripravljeno na pot; toda med tem je naletel Saković na nepričakovan odpor od strani, od koder se ga je najmanj nadejal. Anica Krasenska namreč ni hotela iti v Prusijo. V Tavorogh se je počutila popolnoma varno. Pri tem pa je razumela, da bi bila notu jem, med Nemei, popolnoma v oblasti Sakoviča, kar pa ji vsekakor ne ni bilo po godu. Radi tega se je upirala kolikor mogoče. Alenka je izvedela o tem, in jo jela prositi na vso moč, naj se zopet stavi odhodu.

"Sem kaj še zamore priti rešitev", je dejala, "ako ne danes, pa jutri, tam pa propadevi obe."

"Evo", odvrne ji Anica, "ti si me grajala radi mojega koketstva s starostjo. Koliko bi se pa sedaj zmenil za moje besede, ako bi ne bil zaljubljen!"

"Resnica, Anica", ji pritrdi Bilevičeva.

"Bodi mirna, ti zala moja cvetka, mi ne gremo iz Tavorogh; jaz še zagoden prej Sakoviću."

In res je ostala mož-beneda. Saković je stopil k njej vesel in zagotovljen svojega uspeha, ona pa ga je sprejela s prezirnim smehom.

"Vi, kakor se mi zdi, hočete sbežati v Prusijo iz strahu pred Bileviči!"

"Ne iz strahu in ne pred Bileviči", odvrne on, "jaz sem namenjen iti tja, da zberem tam svoje moči ter se morem uspešneje postaviti po robu tem razbojnikom."

"Torej srečen pot!"

"Kako? Mar si vi mislite, da pojdem brez vas?"

"Bojazljivci naj se zanašajo na beg, ne pa na me. Vi ste nekoliko preveč zaupljivi, in ako bi jaz takega potrebovala, izbrala bi si gotovo kakega drugega."

Saković obledi od jeze. On bi ji že pokazal, ako bi ne bila to Anica Brzobogata! Toda spoznal je pred kom stoji, in se streznil; nategnil je svoje strašno lice na sladke nasmehe ter odvrnil kakor v šali:

"Ne bom vas povpraševal po vašem mnenju! Posadim vas v kočijo in odpeljem."

"Tako!" odvrne deva: "To pomeni, da me tukaj držite v ječi! Torej vedite, da ne izpregovorim, ako vi to nečinite, nikdar! Boleščice ved z vami v svojem življenju. Jaz sem vzgojena v ljubnem ter preziram bojazljivce, in ne daj Bog da bi prišla kedaj takemu v roke!"

"Povejte mi," zakriči Saković, "čemu ne čete oditi v Prusijo?"

Toda Anica ne odvrne ničesar na to vprašanje; šele čez nekaj časa reče:

"Ni vredneži, zajeli so me liki Tatarji v plen, dasi ni imel in tudi nima do mene, ranen kneginje Grizelde, nihče pravice. O Bog, o Bog! Ujeli so me, pripeljali v prohanstvo. Kmalu, očividno, me jamejo še ščipati in trgati s kleščami na kose! O Bog, o Bog!"

"Bojte se, gospodična, Boga, katerega vi kličete na pomoč! Nihče se vas ne dotakne, nihče vas ne bo ščipal s kleščami."

"Vai svetniki, rešite me!" zakriči Anica.

Saković sam ni vedel, kaj mu je početi, premagovala ga je besnoba in jeza. Časih si je mislil, da pride ob pamet, ali pa, da je prišla Anica ob pamet. Naposled se ji je zgrudil k nogam ter ji obljubil, da ostane v Tavorogh. Takrat ga jame ona prositi, naj bi odšel, ako se boji, kar ga je spravilo skoraj v obup, tako, da je odhajaje rekel:

"Dobro, jaz ostanem v Tavorogh, toda kmalu se pokaže, če se bojim Bilevičev."

In še isti dan je zbral ostanke pobite Buetzove vojske ter svoje lastne, in odrinil, toda ne v Prusijo, marveč v girtakolske gozde proti Bilevičem, ki so se ondi utaborili. Oni niso pričakovali nobenega napada, kajti novica o nameravanem odhodu vojske iz Tavorogh se je ponavljala že več dni po okolici. Starosta jih je torej nepričakovano napadel in jih pomandral v prah. Mešnik, načelnik oddelka, se je rešil, toda dva druga Bileviča in tretjina vojakov so ostali na bojišču, in oni, ki so ostali, so se razkropili na vse štiri strani sveta. Nekoliko jetaikov je pripeljal starosta v Tavoroge ter ukazal, naj se jih pomori, predno se je utegnili Anica za nje potegniti.

Po tem dogodku ni nihče več mislil na odhod iz Tavorogh, kajti po tem porazu hko smeli zahajati vstati na to stran Dubise. Saković se je celo hvallal, da zatara, ako bi mu Loewenhaupt poslal tri tisoč dobrih konjnikov, z njimi vstajo na vsem žmudskem. Toda Loewenhauptu že ni bilo več v tem kraju, in kmalu je dospela novica, strašna za Sakoviča, toda vesela za narod; Varšava je bila zeta!

Zdelo se je da se kar zemlja odpira izdajalcem pod nogami, ali da se nebo podira na njihove glave ob enem z vsemi zvezdami, ki so jim dolejal svetle. Tečajno je bilo vrjeti, da so bili za jeti šedaki polkovniki Erakeo, Loewenhaupt, Wrangel, Wittemberg, celo veliki Wittemberg, kateri je obil ves ta kraj s krvjo, da slavi kralj Jan Kazimir zmago, ter izreče v kratkem svojo sodbo nad odpadniki in izdajci.

Ta novica je letela kakor na krilih, šumela liki granata nad vse ljudovlado, razširila se po vseh, po polju in livadah ter plodonosnih njivah.

Novice iz Jugoslavije.

Griša se v celjski okolici stransko razširja, posebno v krajih proti Zidanem Mostu. Bilo je že mnogo smrtnih slučajev.

Umor. Dne 7. septembra zjutraj našli so pri Sv. Benediktu v Slov. gor. v gozdu poleg benediške slatine truplo nekega neznanega moža v približni starosti 30 let. Imel je smrtne rane na glavi — presekana je glava na treh straneh — tudi je bil vrat prerezan. Odsekan je tudi palec desne roke. Storilec je zavlekel truplo v jarek do malega potoka. Umorjeni je gladko obrt, ima kratko prirezane brke, belkaste barve in sive oči. Na glavi ima spređaj plešo, lasje so kratko postrizeni. Obлека je videti vojaška, ravnotako tudi čevlji. Dokumentov umorjeni ni imel. Našlo se je pri njem 11 srebrnih kron.

Jugoslovansko brodogrje. Ko se je vračal g. dr. Trumbić v Belgrad, ga je na zagrebškem kolodvoru interval šef zagrebškega novinarskega urada, kateremu je dr. Trumbić na vprašanje glede razdelitve avstro-ogrške brodogrje izjavil: Ravno te dni moramo zabeležiti velik korak naprej. Tiče se našega pomorskega brodarstva. V Londonu s italijanskim delegatom reparacijske komisije Bertolinijem začeta pogajanja, ki so se v Parizu nadaljevala, so dovršena v popolnem sporazumu. Po tem sporazumu prejmemo gotovo število ladij, ki nam bodo služile kot močna baza za razvoj našega pomorskega brodarjenja. Ključ tega sporazuma je, da se imajo vse trgovske ladje, tudi one, ki so služile v tehnično svrhu bivši avstro-ogrski vojni mornarici, razdeliti med našo državo in Italijo. Ta sporazum je sklenjen s pristankom od ene in druge strani. A sedaj se čaka le še na formalno odobritev reparacijske komisije. Od vsega brodogrje dobimo mi vse one ladje, ki nam pripadajo našemu narodnem lastništvu, zlasti katerim so lastniki naši ljudje, dočim dobe Italijani one ladje, katerim so lastniki Italijani ali bivše Avstro-Ogrske, pristevši odškodnino za tonažo, ki jo je Italija izgubila v vojni in ki znaša 80.000. Tonaža celokupnega brodogrje, ki bi se imelo po tem ključu razdeliti znaša 560.000 ton in dobimo mi v svojo last 160.000 ton. Po razdelitvi z ozirom na narodnost nam pripadajo nastopna paroplovna društva: "Oceanica", "Ungaro-Croatia", (za obalno in svobodno plovo), Dubrovačko parobrodno društvo "Račić", "Dalmacija",

Vozni red parnikov

NEW YORK—DUBROVNIK TEST.

7. okt.—ARGENTINA,
30. okt.—PANONIA,
3. nov.—PRES. WILSON.

NEW YORK—GENOVA.

30. okt.—RE D'ITALIA,
6. nov.—FESARO,
4. dec.—REGINA.

NEW YORK—HAVRE ali CHERBOURG.

6. okt.—FRANCE,
12. okt.—AQUITANIA,
12. okt.—LA TOUBAINE,
15. okt.—LA LORRAINE,
23. okt.—LA FAYETTE,
26. okt.—BOCHAMBEAU,
30. okt.—MAURENTANIA,
30. okt.—LA SAVOIE,
1. nov.—AQUITANIA,
3. nov.—FRANCE,
11. nov.—IMPERATOR,
13. nov.—LA LORRAINE.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbiti potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Is starega kraja je do sedaj prišlo v Ameriko več sto slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdal listino in katerim sem jaz prodal karte. Ako šelite tudi vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite na tozadevna pojamila.

Na nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK,
70 9th Avenue,
NEW YORK, N. Y.

"Avstro-Croatia" in še vsa mala parobrodarska društva, ki so imela svoje sedeže na otoku Krku ter na hrvaški in dalmatinski obali. Od ladij bivše avstro-ogrške vojne mornarice, ki so ji služile v razne prometne in tehnične svrhe, dobimo ladjo "Cyklop", nadalje jahto "Dalmacija" in dve največji ladji cisterne ter tender "Gigant", dalje tri ladje, ki so pripadale bivši dalmatinski inženirski oblasti, namreč "Dubrovnik", "Split" in "Zadar". Končno nam pripade še šolska ladja bakarske navigacije "Vila Velebita". Že prihoduje tudi pade v tej stvari odločitev reparacijske komisije, ki bo — brez dvoma — ta naš sporazum potrdila.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Tiho trpeče.

Mnogo časa in mlada dekleta trpe na tihoma od tozani svojega spola. Take bolni se ponavadi kašajo potom bolela v križu, na strani, v ledjih ali spodnjem delu trebuha, včasem glavoboli, vročim in hladnim spenjanjem po telesu.

Severa's Regulator

(Severa's Regulator) je pravilno zdravilo za odstranjenje tih bolečin in za popravilo neurednosti vseh katere trpe časa in dekleta. To zdravilo je bilo znano in razbujeno mnogo let s najboljšim uspehom. Dobite ga pri vašem lekarnu. Bodite previdni, da dobite stvarno "Severa's". Cena \$1.25 in 50 centi.

W. I. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

VABILO
NA PLESNO VESELICO
katero priredi
LORAIN BOROUGH VOLUNTEER FIRE COMPANY

v soboto dne 16. oktobra 1920
v dvorani Slovenskega delavkega doma na Ohio ulici na (Maxhom) Johnstown, Pa.

Igrala se bode tudi zelo zanimiva igra, ki bo dala dovolj užitka gledalcem. Za plesalce bode igrala izvrstna orkester godba. Najljubnejše vabimo vse rojake domače in iz bližnje okolice, da se polnoštevilno udeležijo te naše prireditve in gotovi smo, da vam ne bo žal.

Začetek točno ob 7 uri zvečer. Vstopnina za moške osebe je 50c, za ženske po 25c in za otroke od 6 do 14 leta pa 5c.

Za vsestransko in točno potrditve bo skrbel veselilni odbor. Torej še enkrat: Na svidenje pri zabavi dne 16. oktobra!

Odbor L. B. V. F. Co.

ZENITVENA PONUDBA.

Seznantni se želim s poštenim slovenskim dekletom ali vdovo brez otrok v starosti od 25 do 30 let in imam dva otroka v starosti od 3 do 5 let. Imam lepo kmetijo (farmo) blizu velike slovenske naselbine. Če katero veselijo življenje na farmi, naj mi piše in priloži tudi svojo sliko. Samo resne ponudbe se vpoštevaajo. Tajnost jamčena. Pisma je pošiljati na naslov: Farmarski Zenin, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NE SMETE BITI BREZ TE KNJIGE.

Getovo ste podjetni in ambiciozni — želite se povspeti. Brez znanja angleščine ne pridete daleč v tej deželi. Naročite si knjigo, ki vam bo odprla velik zaklad angleških besed. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil Dr. Kern. Cena mu je \$5; naročite ga na ta naslov:

DR. F. J. KERN
6202 St. Clair St., Cleveland, O.

Istotano lahko naročite Zornove pesmi za \$1.25, ki bodo prišle mladim in starim.

Zadimba, šilidža in najraznovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA
katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.
MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station
NEW YORK CITY

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO DELAVCE

ILLINOIS CAR & MFG. CO.

HAMMOND, IND.

POTREBUJEMO MONTERJE

ILLINOIS CAR & MFG. CO.

HAMMOND, IND.

KOTREBA BROS.

3635 West 26th Street, Chicago, sprejme v delo starega moža za kurjača. Glede plače se oglašite na gornji naslov.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 80 akrov absegajoča farma po zelo nizki ceni; 7 akrov je izoranega, 22 akrov je travni; za košnjo, drugo je pušnik in lep gozd poraščen s trdim lesom. Zelo ugodna prilika, lepa tlakana cesta, sosedje so uljudni ljudje, je 3½ milje do mesta, 1 miljo do šole. Hiša, hlev za živino, prašiče in kokošnjak in še druga poslopja, vse v dobrem stanju. Proda se tudi vasa živina, prašiči, koši in sploh vse, kar je pri hiši, kakor si kupec izbere, voz, stroji za košnjo, grablje, plug in še več drugega orodja, vse skoro popolnoma novo. Torej če katerega veseli kmetija, naj se nemudoma oglašite, ker sem prisiljen hitro prodati. Za vsa nadaljša pojasnila obrnite se osebo ali pa pismeno na lastnika John Kira, P. O. Box 62, Willard, Wis.

ZENITVENA PONUDBA

Mladenec, sta 35 let, se želi seznantni z dekletom ali vdovo v svrhu ženitve. Sem mirnega vedenja ter imam prihranjeno le po svoto denarja in imam tudi stalno delo. Tajnost se strogo jamči. Slike vrnem na zahtevo. Ako ktera resno misli na ženitev, naj pošlje svojo pismeno ponudbo na naslov "ZENIN", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR SLOVENKE!

Seznantni se želim s slovenskim dekletom v svrhu ženitve. Jaz sem star 28 let, in živim na farmi in v zelo prijetnem kraju. Skupnega premoženja imam za \$6,000. Torej, če katera resno misli in je pri volji živeti na kmetiji, naj mi piše na moj naslov. Tajnost jamčena. Moj naslov je: I. J., R. 6, Box 7, Goodhue, Minn.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moški, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam aspravi tozadevne prošnje in druge potrebne listine

MATIJA SKENDER

javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butte Str., Pittsburgh, Pa. On vam jamči, da pride oseba, ki si jo šelite k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, zakaj, on je za vas, a vi bodite zanj.

JAVNA ZAHVALA

Slavonic Immigrant Bank, 436 W. 23. St., New York, N. Y. Cenjeni gospodje: —

Držim za svojo dolžnost, da se vam zahvalim za mojo tekmo 26 dnij izplačano pošiljatev, katero sem z Vašim posredovanjem poslal trgoecu Stefanu Kalember v Kolenico.

Kakor kaže prejemno potrdilo, katero mi je prišlo v roke, je bil 26. dan denar njemu vročen. Vse točno in hitro poslovanje je znamenje napredka v teh nerodnih časih in dovmim, da bi vam bile v temu katera koli banka kos.

Priporočam Vas vsem rojakom, da se tudi oni obračajo z denarnimi pošiljatkami na Vašo ugledno banko. Ostajam s spoštovanjem

Nikola Lašič,
Box 292.

Ruth, Nev., dne 23. sept. 1920.